

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
 mesečno 20
 za zased. ozemlje . . . 380
 za inozemstvo . . . 600

Oglasi za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglasi do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 14/2
 Telefon št. 73

Upravištvo:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 25

Račun kr. pošt. ček. urada
 šte. 11.842.

Ljubljana, 5. julija.

Nova italijanska vlada je sestavljena v jedru meščanske levice, kakor to odgovarja nekdanji stari italijanski tradiciji. Vlado sestavljajo sledenče stranke: Socialistični reformisti (revizionisti), obe krili demokratov, socialno in liberalno, liberalna levica, radikalci, klerikalci in dva senatorja liberalni smeri. V opoziciji ostaja skrajna levica, komunisti. Socialisti niso stali v vlado, vendar jo podpirajo. Bolj rezervirano, vendar ne odporno se drži skrajna desnica (tri skupine: liberalna desnica, nacionalisti in fašisti).

Mnogo se opaža, da so se vlade udeležili klerikalci, ki bi morali po tendenci svojih idej stati na skrajni desici, ki pa smatrajo udeležbo na vladi za bolj praktično sredstvo do moči. Oni kažejo zelo neobičajen tek in imajo tri portfelje ter zahtevajo šest mest državnih podtajnikov, med njimi zlasti podtajništvo prosvetnega portfelja.

Predsednik Ivanoe Bonomi je bil dolej minister za javna dela, državno blagajno in vojno, ima 47 let, je po poklicu novinar, publicist, odvetnik in politik in med najposrebljenimi osebnostmi meščanske levice, odnosno socialistične desnice.

Program Bonomija je konkretno delo. Glavna njegova naloga je pomirjenje dežele, ki že dve leti trpi na meščanski gverilji. Značilno je, da je sočasno s sestavo nove vlade formalno sklenjeno premirje med fašisti in socialisti. Bonomi pomeni vlado notranje nevtralnosti, če se smemo tako izraziti. Skrajna desnica in skrajna levica pričakuje njegovih dejanj. Ta položaj, in ker je Bonomi zelo odvisen od klerikalcev, da sklepajo, da njegov kabinet ne bo imel dolgega življenja, marveč da bo po polletnem lovu za ravnotežjem padel in napravil mesta ali iznova Giolittiju, odnosno njegovi kreturi, ali pa Nitti, ki čaka v zasedi. Zamenkrat ima Bonomi za seboj okroglo 300 glasov vladnega bloka napram 200 članom opozicije, je ekstremov sestavljene opozicije, ki čaka.

Med praktičnimi problemi Bonomijeva vlada se imenujejo zmerna finančna politika, reforma birokracije, socialno - politične uredbe, zlasti invalidske in delavske.

Bonomi je z Giolittijem in Sforzo podpisal rapalsko pogodbo. Ko so morali legionarji z Reke, je bil vojni minister. Zahtev desnice po Barošu, Črni gori itd. ni mogel sprejeti, in glede teh točk ne bo mogel obnoviti pogajanj brez avanturizma. Zato izgleda, da pomenja padec Giolittija in Sforze, v kolikor sodelujejo zunanje politične motivi, pač posledice nacionalistične jeze, ki pa nima dovolj moči, da bi kaj spremenila na dejstvih.

Pač pa utegne pomeniti Bonomijeva smer drugačno in za nas opasnije italijansko ofenzivo, namreč približevanje Jugoslaviji pod krinko pomoči gospodarskega sporazuma, penetracije. I socialisti i nacionalisti bi za to ceno pokopali bojno sekuro in se v redkem soglasju obrnili na iztok. Tu ne prihajamo mi edini v poštev, ker se Italija zelo zanima tudi za Dardanele, Bospor, južno Rusijo, Malo Azijo. Toda predstavljeni zunanji minister Bonomijev, bivši italijanski poselski tajnik v Petrogradu della Torretta, je sedel doslej kot poslanik na Dunaju in pri naša poleg poznanja ruskih razmer v službo dunajsko orijentacije: On je vodil koroški plebiscit, on je na Dunaju vezal stike s Čehi, z Madžari, Bolgari, ekonomski s Troubridgeom, skratka, on je predstavnik italijanskih aspiracij na podonavsko srodno Evropo.

Kabinet Bonomi znači izkristaliziranje italijanske «Grossmachtpolitik» napram srednji Evropi in iztoku, znači notranjo konsolidacijo, znači torej za nas veliko opasnost, dokler se mi sami ne konsolidiramo tako, da nas bo Italija morala v vsakem oziru upoštevati drugače, kot doslej. Pljub temu je Bonomi simpatičnejši od dosedanjih kabinetov, ker obrača neopogibno tekmo držav in legalne meje in omejuje svoje aspiracije na politične in ekonomske možnosti.

RAZKOL V KOMUNISTIČNEM KLUBU.

Beograd, 5. julija. (Izv.) Komunistični klub dementira vesti o razkolu. Te vesti se na vzdržujejo. Po njih vlada od komunistov velika nesloga in se cepi njihov parlamentarni klub na manjšo teroristično in večjo zmernejšo skupino.

Atentata sokriv še en poslanec

NADALJNA ODKRITJA PREISKAVE. — ZAGOVORNIKI ARETIRANIH POSLANCEV. — KONFRONTACIJA OSUMLJENCEV.

Beograd, 5. julija. (Izv.) Vsek dan najde preiskava o atentatu nove podrobnosti. Težava pa dela odsotnost pobeglih sokrivcev. Mladenca in Juhasa, za katerima je izdana tirailica in ki sta pobegla v inozemstvo.

Med sokrivi se je pojavila zopet nova oseba, ljubica Marinkovića, neka Elvira, 25letna ženska, bivša madžarska špijonka, ki je po padcu boljševiškega režima zapustila Madžarsko ter prišla po mnogih peripetijah v Beograd. Domneva se, da je ona nabavljala Marinkoviću bombe. Odkod, bo šele pokazala preiskava. Od Marinkovića so bile šele preneše k Čakiju, ki je bil glavni magaciner za bombe in municijo. Agenti so danes popoldne hoteli osumljenko aretirati, a so našli stanovanje prazno. Vendar je nade, da se jim posreči nočjo, da najdejo osumljenko.

Za Marinkovičem je izdana tirailica. Opis je izdan tudi v vse sosednje države.

Današnji dan je potekel z zasliševanjem krojaškega pomočnika Kolčeka, prepeljanega iz Novega Sada v Beograd. Pri zaslišanju je potrdil vse, kar so izpovedali njegovi tovariši v Beogradu. Povedal je pa še nekatero

zanimive podrobnosti. Glede treh komunističnih poslancev pravi, da je Kovačević bil za to, da se prične komunistična ideja izvrševati s terorjem. — Dopoldne je bil konfrontiran s Čakijem. Pri tem se je ugotovilo, da je Kovačević v soglasju z drugimi tremi komunističnimi poslanci izdelal načrt terorističnega odbora. V družbi četrtega komunističnega poslance, šigar ime ostane za sedaj tajno, je odšel v Novi Sad ter organiziral teroristični odbor in ga do danes vzdrževal v denarjem. Kolčček je pri konfrontaciji tudi potrdil, da se je izvršil atentat po odobrenju štirih in ne treh komunističnih poslancev.

Danes so odvetniki Grebenac (zemljoradnik), Popović (republikanec) in Jovanović (centrista) pregledali ročanje o aretaciji komunističnih poslancev. Aretirani komunistični poslanci so izjavili, da sprejmejo vse tri branitelje.

Ob 1/2. zvečer so si z dovoljenjem šefa policije novinarji ogledali aretirance v njihovih celicah.

Danes ob 11. dopoldne je bila najdena pred celico enega atentatorja zemljica, spodaj prerazana, v zarezi pa listič z nekim poročilom za enega zaprtih.

Vprašanje pokrajinskih namesinikov

Beograd, 5. julija. (Izv.) Vprašanje imenovanja kraljevih namesinikov za Slovenijo, Hrvatsko, Bosno in Dalmacijo bo rešeno na prvi ministrski seji, ki se bo vršila takoj, kakor hitro okreva ministrski predsednik Pašić. Za Dalmacijo pride kot kraljevi namesinik v poštev v prvi vrsti dosedanj podpredsednik Desplac, za Bosno in Hercegovino dosednji predsednik dr. Čurčević, za Hrvat-

ske in Slavonijo se imenujejo trije kandidati, in sicer podhan dr. Bošnjak, Mihalović in poslanec Juraj Demetrović. Za Slovenijo pride poleg dr. Balčiča v poštev naš poslanik v Pragi, minister Ivan Hribar. V slučaju, da pojde g. Hribar v Ljubljano, pride v Prago na njegovo mesto v Prazi pa bo imenovan posl. dr. Bogumil Vošnjak.

Velike ovacije regentu v Zagrebu

Zagreb, 5. julija. Na svojem potovanju v Pariz se je smoti ustavil prestolonaslednik regent Aleksander v Zagrebu. O prihodu regenta v Zagreb je doznalo občinstvo. Okoli kolodvora se je zbrala množestvena množica. Ko je regent došel v Zagreb, ga je navdušeno pozdravljala navzočna množica. Regent se je v avtomobilu odpeljal v mesto. Spremljal ga je ban dr. Tomljenović. Za avtomobilom regenta se je vrtil poveljniški armije general Pešić s šefom štaba, za njim pa šef policije dr. Šaban z enim častnikom. Na Zrinjevcu je občinstvo odlaševljeno pozdravljalo regenta, ki se je nato odpeljal po Strossmayerjevi ulici, Jelačićevem trgu na Kaptol, odtod v Novoselo, dalje po Jurjeveki ulici, Prekršju, po Ilci, Dugi ulici v banskopalačo, nato po Mesnički ulici in Frankopanski ulici, Gunduličevi

in Nihanovičevi ulici na kolodvor.

Na vsem potu je bil regent predmet navdušenih ovacij. Regent je bil ganjen zlasti po živahnih ovacijah pred gledališčem, kjer se je vršila predstava na čast glasbenikom iz Beograda in Ljubljane, ki so prišli na kongres jugoslovanskih glasbenikov.

Za svojega bivanja v Zagrebu se je regent živo zanimal za razmere v Hrvatski in za nadaljni razvoj dogodkov po sprejetju ustave. Regent se je deset minut mudil v banskopalači ter jo, ko je zagledal slike starih banov, rekel: «Vse to mora ostati, kakor je». Regent se je ob 21.32 odpeljal proti Parizu. Po odhodu regenta se je formalni spoved, ki je korakal skozi mesto, vzključil regentu, kralju Petru in narodnemu edinstvu.

Min. predsednik obolel

Beograd, 5. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je sinoči rahlo obolel. Ostati ministri v postelji, vendar pa izjavljajo zdravilni, da je bolezen lahkega značaja in brez nevarnosti. Slavnostna, ki bi se morala vršiti nočjo na nekem donavskem parniku, je vsled Pašičeve bolezni preložena. Ravnotako se tudi za danes sklicana seja ministrskega sveta ni mogla vršiti.

Tudi predsednik konstituante, dr. Ribar, je obolel in je moral odgoditi svoje za danes določeno odpotovanje iz Beograda.

MRTVA SEZONA V BEOGRADU.

Beograd, 5. julija. (Izv.) V zadnjih 24 urah se v političnem življenju ni zgodilo nič važnega. Več ministrov, kakor tudi večina poslancev je že odpotovala domov. Narodna skupščina bo pred določenim terminom sklicana samo v najnujnejšem slučaju. Predsednik skupščine dr. Ribar je odpotoval danes v Djakovo, odkoder odpotuje v Novi na hrvatskem Primorju.

GLAVNI KONGRES DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 5. julija. (Izv.) Dne 3. avgusta se vrši v Beogradu kongres demokratske stranke, v glavnem zaradi organizacije, statuta in spremembe pravil.

REGENT O BODOČNOSTI DALMACIJE.

Split, 5. julija. Ko je regent sprejel polnoce zemljoradniške stranke, ki so mu čestitali k maštri pri atentatu, je rekel posl. Lovričeviću iz Dalmacije: «Sedaj boste hitro dobili železniško zvezo». Posl. Lovričević: «Tajno zapramo, Velikantstvo, Dalmacija je pod mačeborsko Avstrijo mnogo težje, sedaj pa nam bo v naši državi bolje, tudi glede železnice». Regent: «Da, tudi mene to zelo zanima».

IZVOZ KONJ.

Beograd, 5. julija. (Izv.) Generalna direkcija carin je odobrila pravilnik za izvoz konj, ki ga je izdelala komisija. Izvoženih bo 5000 glav. (Podrobnosti smo že priobčili. Ured.)

Beograd, 5. julija. Dne 15. t. m. bo plenarna skupščina jugoslovanske muslimanske organizacije. Minister za trgovino in industrijo, dr. Spaho, je danes odpotoval iz Beograda v Sarajevo.

Nova grška ofenziva

GRKI UNIČUJEJO TURŠKA MESTA.

Pariz, 5. julija. Po poročilih iz Male Azije se je grška ofenziva dne 3. julija pričela na vsej fronti.

Rim, 5. julija. (Izv.) «Tribuna» javlja, da so v okolici Smirne eksplodirali vsi grški magacini za municijo. Eksplozije je bila grozna, število žrtev veliko, municija je popolnoma uničena. Gre se za atentat turskih nacionalistov, ki so na ta način hoteli preprečiti grško ofenzivo.

Carigrad, 5. julija. Grška oklopna križarka «Kilkis» je obstreljevala mestoce Karamursal ob južni obali izmidskega zaliva. Nato so se grški mornarji izkrcali in zapalili mesto. Ista usoda je zadela nekatere druge kraje na tej obali.

London, 5. julija. V spodnji zbornici je izjavil Harmsworth v odgovoru na vprašanje, da je vrhovni povelj-

Angleži zasedejo Carigrad

Pariz, 5. julija. Pouterjev urad poroča z Malte: Tukaj vkrcane angleške vojne ladje zapuste luko z izjemo enega torpednega rušilca Narvienne so v Carigrad, kamor se ugotovi najbrže tudi več pehotnih polkov.

London, 5. julija. V spodnji zbornici je izjavil Harmsworth v odgovoru na vprašanje, da je vrhovni povelj-

Spopad med nemškim prebivalstvom in francoskimi četami v Bytomu

Berlin, 5. julija. Listi poročajo o dogodku, ki se je pripetil pri vkorakanju ententnih čet v Bytom. Ko so glavne čete, obstoječe iz Angležev, korakale skozi Friedrichsstrasse, je prebivalstvo vzključilo in zapelo patriotične pesmi. Potem je prišla francoska straža iz nove vojašnice in tolkla s puškami in guntjevinimi palicami po množici. V splošni zmešnjavi so se iznenada sprožili strelji, ki so ranili več Francozov in usmrtili francoskega majorja. Brezobzirno nastopanje francoskih vojakov je povzročilo smrt več nemških žena in otrok. Francozi so potem aretirali 20 meščanov kot talce, med njimi prvega in drugega župana. Popoldne so angleške straže zasedle glavne ceste in vzpostavile mir.

Opole, 5. julija. Ko so angleške čete vkorakale v mesto Bytom, ki so ga Francozi že zasedli, je nemško prebivalstvo priredilo demonstracije. Francoski poveljnik je bil pri tem od zadaj ustreljen v glavo in je bil takoj mrtov. Strellec je pobegnil. Dva francoska podčastnika sta bila lahko ranjena. Francoze in angleške čete so naposled razpršile množico, pri čemer sta bili dve osebi ubiti, več ranjenih.

RUSKA POGAJANJA Z ANGLIJO IN FRANCIJO.

London, 5. julija. Kakor poroča «Morning Post», je Krasin predlagal, naj se sklene trehletna pogodba med Francijo in Rusijo. Francoska vlada je ta predlog odločno zavrnila. List pripominja, da se je Krasin obrnil na Lord Georgea s prošnjo, naj pripozna boljševiško vlado.

NEMŠKO-KITAJSKI MIR.

Peking, 5. julija. V nedeljo se je vršila izmenjava ratifikacijskih listin kitajsko-nemške mirovne pogodbe.

PRVA SEJA NOVE LAŠKE Vlade.

Rim, 5. julija. (Izv.) Jutri se sesane nova vlada k prvemu ministrskemu svetu, kjer bo izdelala svojo programatično izjavo. Zbornica se sestane šele okoli 14. t. m.

IZMENJA PORTALNIKOV V ITALIJANSKI VLADI.

Rim, 5. julija. (Izv.) Tekom današnjega dneva bo podpisan dekret o imenovanju novih državnih podtajnikov. Od podtajnikov Giolittijeve vlade ne ostane nikdo na svojem dosedanjem mestu.

GROF SFORZA SE ZAGOVARJA.

Rim, 5. julija. (Izv.) V rimski «Tribuna» zagovarja bivši minister za zunanje zadeve, grof Sforza, svojo politiko in se zagovarja pred očiti, da je bil popustljiv. Kar se tiče rapalske pogodbe izjavlja Sforza, da so italijanski delegati storili vse kar so mogli in da so dosegli več nego so mislili. Sforza je odločno dementiral vesti o preganjanju italijanskega življa v Jugoslaviji, kakor tudi poročila o terorističnem stanju v Črni gori.

Prva seja novega koroškega dežel. zbora

Celovec, 5. julija. Novoizvoljeni deželni zbor se je danes prvič sestel. Prisotni so bili vsi poslanci. Slovenska poslanka sta in sta v gumičah rdeče klinčke kakor socialisti demokrati. Pri volitvah je bil kot prvi predsednik deželnega zbora izvoljen socialist Lukas. V ustavni odsek so bili po številni razmerju posameznih strank izvoljeni štirje socialisti, dva poslanci od knetske zveze, dva krščanska socialca, en Velenec in en Slovenec.

ANGLEŠKI DELAVSKI VODITELJ ZA ZNIŽANJE MEZD.

London, 5. julija. Voditelj železnice, Thomas, je izjavil v svojem govoru, da se morajo mezde prilagoditi padajočim stroškom za preživljanje in da dosedanje znižanje mezd, ki ni bilo za posledico nobenih gospodarskih težkoč, dokazuje pravilnost njegovega naziranja.

D'ANNUNZIO SE VEDNO KOMANDIRA NA REKI.

Reka, 6. julija. (Izv.) Italijanska poslanka Banelli in Suvich, ki sta na Reki preiskovala zadnje krvave dogodke, sta od čno svetovala poveljniku ardiške posadke, ki je zasedla luko Baroš, da naj zapuste luko, ker ardiška zasedba luke ovira italijansko vlado v vsaki njeni akciji. Arditi so bili že pripravljeni, da zapuste luko, ko so v zadnjem trenutku prešli od d'Annunzia pismo s pozivom, da naj na noben način ne zapuste svoje mesta, ako pa že morajo izročiti luko, naj izroče same razvaline. — Arditi so ostali zato še nadalje v luki, a njih posadko so obkolili karabinjeri in italijanska vojska.

Rim, 5. julija. Na Reki se mir zadnje dni ni več kajil. Došla so nadaljnja obačenja karabinjerjev. Zaradi dogodkov zadnjih dni je uvedena preiskava.

ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTER.

Pariz, 5. julija. Marki Della Torretta, ki se sedaj nahaja v Parizu, je brzojavil v Rim, da sprejme listino zunanjeje ministrstva in da se v kratkem povrne v Rim.

PRIDODNI SEJANCI VRHOVNEGA SVETA.

Pariz, 5. julija. «Intransigeant» izjavlja, da bo pridodni sestanek vrhovnega sveta koncem tega meseca v Parizu ali v Bruslju.

CIRIL-METODOVA PROSLAVA V SPLITU.

Split, 5. julija. Jugoslovanska Matice priredi v nedeljo dne 10. t. m. proslavo Ciril-Metodovega dne. Zjutraj bo slovenska maša v staroslovenskem jeziku, zvečer pa bo v gledališču predavanje.

IZPLAČEVANJE 20% ODBITKA.

Beograd, 5. julija. (Izv.) Generalni inšpektorat finančnega ministrstva prične v kratkem zbirati podatke glede odtegnjenih 20% o priliki zadnje izmenjave denarja. Posel bo trajal približno mesec dni, nakar se prične izplačevanje.

Preiskave o atentatu na regenta

Beograd, 4. julija.

Preiskave današnjega dne sta preiskovalni sodnik Angjelković in načelnik policije Lazarević izvedla konfrontacije komunističnih poslancev z atentatorjem. Novih podatkov pričakujejo z velikim zanimanjem. Govore, da bo veliki župan v Vukovaru, kjer se je vršil kongres komunistov, podal novih pojasnil. Njegovo poročilo bo obveljalo tudi nove strani tajne komunistične organizacije, kakor tudi samega atentatorja.

Danes so zaključili svoje delo gosp. Treis in polkovnik Michel in Stojanović, ki so v kemičnem laboratoriju preiskali atentatorjeve bombe. Bomba, ki je eksplodirala, je nemškega izvora in je bila jajčaste oblike. Bomba je bila tempirana na 5 sekund. Atentator je v trenutku, ko je nameraval zagnati bombu, pogledal okrog sebe, ali ga kdo opazuje. Tako je izgubil pravi čas in je bomba eksplodirala že v zraku. Ako bi bil vrjel francosko bombu, katero je imel pri sebi, bi bil povzročil strašne žrtve.

Danes dopoldne je bilo aretirancem izročeno zaporno povelje. Casa imajo 24 ur, da se pritožijo. Popoldne so začeli zaslišavati vse osebe, ki so jih privedli iz Novega Sada. Dalje so poklicali k preiskavi osebe, ki so bile z njimi v zvezi. Glavna preiskava se bo izvršila danes in jutri. Pričakujejo rezultata zasledovanja, ki ga je oblast uvedla zoper šoferja Marinkovića iz Beograda in Miloša Zlatarića iz Novega Sada, ki sta imela nalogo, da se udeležita atentata na regenta. Oba bi morala biti oborožena vsak s štirimi bombami, katere bi morala vroči na regentovo spremstvo in na ministre, toda nista prišla v Beograd, kakor tudi ne Juthas. Razlogi, zakaj niso prišli, še niso znani. To bodo pojasnile nadaljne aretacije.

V Novem Sadu se vrši identificiranje osumljenih oseb. Dognali so, da so vse osebe, ki ogrožajo našo državo s terorističnim delovanjem, deloma bivši vjetniki v Rusiji, deloma avstrijski državljani, a nikdo od njih se ni boril na solunski fronti.

Trockij o atentatih

Kako se bo razčistilo ozadje atentata na regenta, o tem še ne moremo govoriti. Vsekakor je gotovo, da je atentator eden najvnetejših komunističnih agitatorjev, dočim je treba še počakati, da natančno preiskava dožene, koliko so neposredno aktivno udeleženi osumljeni komunistični poslanci.

Vzpričo tega je interesantno, kako je sodil o terorizmu, kamor nam je pač šteti ta najnovejši atentatni poskus, sam prvi general ruskega komunizma N. Trockij. V socialistični reviji «Der Kampf» leto 1911., št. 2. beremo o tem njegov članek, v katerem stoji med drugim sledeče:

«Ali povzroči teroristični atentat, pa najsi se tudi posreči, zmedo v vladajočih krogih, ali ne, je odvisno od političnih okolištin. Vsekakor traja ta zmeda le prehodno, kajti kapitalistična država ne sloni na ministrih in se ne zruši z njimi. Razredi, katerim služi, najdemo vedno nove ekspanzije zase, — masinerija ostane in deluje dalje

Mnogo globlja pa je zmeda, ki jo povzroči teroristični atentat v vrstah delavskih množic samih. Ako zadostuje, da se eden opremi z bombami, da pomore zahtevam do zmage, čemu potem trud razrednega boja? Če zadostuje malo smodnika in malo svince, da se uženejo nasprotniki, čemu potem razredna organizacija... čemu stranka? ...

Terorizem je v naših očeh ravno zaradi tega nedopusten in naravnost zločinski, ker ponižuje mase v njih lastni samozavesti, ker jih napravi zadovoljne z lastno nemočjo in obrača

njih pogledi in njih upanje na velikega osvoboditelja in osvoboditelja, ki bo prišel nekoč, da dopolni svoje delo.

Proroki propagande dejanja naj razonirajo kolikor hočejo o vzpodbudnem in ojuščevalnem učinkovanju atentatov na množice. Teoretično razmišljanje in praktična izkušnja nam dokazujejo ravno nasprotno. Čim «efektnjša» so teroristična dejanja, čim večji utis napravijo, čim bolj osredotočijo nase pozornost mas, tem bolj zmanjšujejo njih interes na lastni organizaciji, na samovzgoji.

Dim eksplozije se razkadi, panika izgine, na mesto umorjenih ministrov stopijo novi, življenje se vrne zopet v svoj stari tir... le policijske represije postanejo hujše in nesramnejše; in rezultat namesto razpaljenega upanja in umetno povzročenega razburjenja nastopi razočaranje in apatija.

... Na drugi strani je pokazala anarhistična propaganda dejanja vedno znova, da razpaljena država vedno z mnogo bogatejšimi sredstvi in viri fizičnega uničevanja in mehaničnih represij, nego teroristične skupine.

Če je temu tako, kako pa je potem z revolucijo? — Ta se s tem nikakor ne zanika ali celo proglasa kot nemogoča, kajti revolucija ni samo skupnost mehaničnih sredstev. Revolucija mora nastati le iz nadaljne poostitve razrednega boja in imoti le v socialnih funkcijah proletarijata garancije svoje zmage. Politični masni štrajki, upor, osvoboditev državne moči, vse to je odvisno od stopnje razvoja produkcije, od socialnega pomena proletarijata, in naposled od socialnega sestava armade, — armada je činitelj, ki odloča v revolucijah o usodi državne moči.

Socialna demokracija je dovolj realistična, da se ne bo trudila, izogniti se revoluciji, ki nastaja iz zgodovinskih razmer, — nasprotno, gre ji z odprtimi očmi nasproti. Toda... — odločno odklanja vsa sredstva in metode, ki imajo namen družabni razvoj umetno prehiteti in pomanjkanje revolucionarne sile proletarijata nadomestiti s kemičnimi preparati.

Tako Trockij, ki predstavlja baje najjasnejšo glavo ruskih komunističnih voditeljev.

Evakuacija Gornje Slezije

Berlin, 3. julija.

Slezijsko vprašanje stopa v novo fazo. Na podlagi antantnega ultimata so izpraznili poljski vetaši Slezijo do cone, določene od medzvezniške komisije. V določenem roku so se nato umaknili tudi nemški obrambni oddelki iz glasovalnega ozemlja, seveda le pod hudim pritiskom nemške vlade.

V nemški javnosti vlada radi takega konca poljske vetaše vidno nezadovoljstvo. Saj pomenja to popolno amnestijo za Korfantiya in njegove pristase, ki bi morali biti po naziranju nemškega javnega mnenja pač kaznovani za svoje nasilno motenje miru in reda v Sleziji. Seveda si pa na drugi strani Nemci ne prikrivajo, da je bil v sedanjih razmerah antantin oktroa še najboljši izhod, ker bi utegnili sicer izpasti odločitve v gornjeslezijem vprašanju za Nemčijo še neugodnejše.

Pri končni razmejitvi bo igrala veliko vlogo takozvana Sforzova linija, to je razmejitveni predlog, ki ga je stavil bivši italijanski zunanji minister grof Sforza in ki predvideva delitev Slezijskega glasovalnega ozemlja na tak način, da bi dobili Poljaki tudi precejšen del industrijskega rajona, čeprav je bila tam pri glasovanju nemška večina. Novi poljski zunanji minister Skirmunt je pri svojem nastopu izjavil, da pristaja tudi poljska vlada na ta predlog. Zato je gotovo, da bodo mogli iti zavetniki le težko preko njega, ko bodo delili Slezijo.

Nemci seveda Sforzovo posredovalni predlog odločno odklanjajo, češ, da priznava Poljski najvažnejše dele industrijskega ozemlja Slezije in da bi bila s tem vsa Slezija in z njo vred Nemčija

ruinirana. Odstop grofa Sforze so pozdravili zato v Nemčiji z vidnim zadovoljenjem, zlasti se, ker so imenovali kot njegov naslednik dosežani Italijanski poslanik na Dunaju della Toretta, ki je na glasno kot zagovornik italijanskega zblizanja. Nemški politični krogi se nadejajo, da Toretta ne bo nastopil Sforzove dedščine tudi v gornjeslezijem vprašanju, ampak da bo vodil drugačno, za Nemčijo ugodnejšo politiko.

Po svetu

— Nemško - ameriški mir. Kakor smo že poročali, je ameriški predsednik Harding odobril skupni sklep obeh zbornih kongresov, s katerim se ukinja dosedaj formalno še vedno postoječe vojno stanje Amerike z Nemčijo, Avstrijo in Madžarsko. Zedinjene države pa si v svojem sklepu pridržujejo vse pravice in ugodnosti, ki jim gredo glasom pogodbe o premirju in glasom poznejših dogovorov. Zlasti si pridržujejo Zedinjene države pravico razpolaganja z zaplenjenim premoženjem sovražnih državljanov, dokler ne bodo centralne države poravnale vseh svojih obveznosti do Amerike.

— Na Irskem umorjeni policisti. Prošlo nedeljo je bilo na Irskem umorjenih sedem policistov. Napad, ki je bil pripravljen na vojaški vlak, je bil pravočasno odkrit in preprečen.

— Poljski podmorniki. Angleška vlada je prodala Poljski tri nemške podmorske čolne, ki so ji pripadli od nekdanje nemške mornarice. Ti trije podmorniki bodo tvorili prvi početek poljske vojne mornarice.

Politične beležke

— Radi reški dogodkov so protestirali z velikimi besedami tudi poljski fašisti. Protest bo sicer uvaževala edino «Banca di Roma», kateri so pobili fašisti vse šipe, ker ni razobesila zastav. 20.000 lir škode je torej edin uspeh fašistovskega protesta.

— Cez tirolske Nence so silno pritožuje v «Corriere della Sera» Luigi Barzini, kako da delujejo proti Italiji in navaja pri tem zelo interesantne zgodbe. Barzini pravi, da je geslo Tirolcev, zapreti vso zvezo na jug in odpreti vsa vrata severu. In ker vlada še naprej avstrijski zakonik, lažje oblasti pa tega ne preprečijo, ima protitalijansko delo, ki ga vodi «Deutscher Verband», uspeh. Tako n. pr. so prinesli tirolski listi proti Italiji hujšajoče govore iz deželnega zbora v Innsbrucku. Listi so bili zategadelj zaseženi. Pri sodniški obravnavi pa je bila konfiskacija dvignjena, ker so bili govori govorjeni v deželnem zboru Tirolske, ki uživajo po avstrijskem zakonu inamuniteto in se zato smejo ob javljati po vsej Tirolski. Potemtakem je torej glavno mesto Tirolske, tudi laško, Innsbruck in kot parlament Tirolske velja Dunaj. Silno se hujuje Barzini tudi nad laško vlado, da ne uporabi avstrijskega zakona za nabore, za katere je naravnost izvrsten. Potom vojaštva bi se moglo pridobiti Tirolce za Italijo in ker to «Deutscher Verband» ve, zato agitira proti vojski. V začetku so številni Tirolci vstopili v karabinersko službo in se sijajno obnesli, sedaj pa je to prestalo. Veliko oporo dobiva «Deutscher Verband» tudi od nemškega poslanstva v Rimu, ki spretno posreduje za njega. Tako je mogoče, da ne dobi Italijan koncesije, ker prepreči to s svojim vplivom nemško poslanstvo.

— Mussolini, vodja fašistov, je imel intervju z urednikom lista «Il Resto del Carlino». V tem intervju je povedal par prav fašistovskih. Najpreje je zatajil vse svoja besede o tišinskem irredentizmu. Lokacija Giolittija in švicarskih listov je bila torej uspešna. Potem pa je začel govoriti o Slovincih in Nemcih. Mussolini pravi, da je navzočnost teh v laški zbornici, dokument laške zmage, da je Italija tako dokazala

pravičnost svojih novih mej. V rešici laškega fašistovskega logika. Nato govori Mussolini o razliki med Williamom in Šekom in hvali naravno zadnjega. Kot duhovnik, ki je navezan na Rim, je veliko bolj dostopen pridobitvi za laško institucije in laško civilizacijo. Laško vladno krizo so povzročili fašisti, ki so proti dosežani zunanji politiki. Baroš in Orna gora sta glavna vzroka. Kot nove kandidate za ministrskega predsednika odklanja Mussolini po vrsti vse dosedanje. Ne Orlando ne Nitti in ne de Nicola niso všeč Mussoliniju, o Bonomiju ni niti govora, ker je bil on vojni minister tedaj, ko je laško vojaštvo naskočilo Reko. Salandra bi bil mož za to mesto, toda njegova ura še ni prišla. Prišel bi torej v pošte edinele Giolitti; njegovo notranjo politiko odobrava Mussolini popolnoma in ima v tem oziru zelo tople besede. Iz vsega se vidi, da ne bi imel Mussolini ničesar proti Giolittiju, če bi se mogel najti kak most med notranjo in zunanjo politiko Giolittija.

Prosveta

Kongres udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani. Dočim so zagrebški in mariborski gosti prispeli večinom že v nedeljo, so prispeli člani beogradskega, novosadskega in skoplanskega gledališča tekoma ponedeljka. Živahno pozdravljeni od svojih slovenskih tovarišev. Včeraj dopoldne se je po predkonferenci delegatov vršila v Narodnem domu razprava o strokovnih stanovskih vprašanjih. Kongres je otvoril predsednik ljubljanskega pododbora g. Danilo-Cerar, na čigar predlog je bila med viharim odobravanjem odposlana protektorju Udruga, prestolonasledniku - regentu Aleksandru brzojavka, ki izraža globoko udanost in radost, da se je zločinski atentat ponesrečil. V predsedstvo kongresa so bili izvoljeni: predsednik g. Danilo-Cerar, I. podpredsednik g. Vojnić, II. podpredsednik g. Cvijanović, za tajnike g. Vjekoslav Janko, Stevanović Vlastimir in Zvonimir Tkalec. Blagajniško poročilo izkazuje 169.031 dinarjev 70 para dohodkov in 10.897 dinarjev 75 para izdatkov, torej prebitka 158.133 dinarjev 95 para.

V ljubljanski operi bodo igrali danes zvečer znano in priljubljeno opereto «Poljska kri». Igrali bodo zagrebški gostje, ki se udeležujejo kongresa gledaliških igralcev. Razpis pisateljskih nagrad. Predsednik «Slovenskega lovskega društva», dr. Ivan Lovrenčič, je naklonil društvu 2000 kron za določilo, da jih porabi za nagrado najboljših, izvršnih, slovenskih lovskih spisov, namenjenih za društveno glasilo. Vsota se razdeli sledeče: 1000 K za najboljši spis iz živaloslovja, 600 K za enak spis iz poslovia in 400 K za najboljši prispevek lovskopripovedne vsebine. Pisatelji naj pošljejo svoje tekmovalne spise uredništvu «Lovca» najkasneje do dne 1. novembra t. l. s pripombo, da je poslani spis tekmovalen, in z izjavo, ali se naj priobči v «Lovcu» tudi za slučaj, da bi ne dobil nagrade, pa bi sicer zadoščal zahtevam, ki se stavijo na za objavo goden spis. Glede obsega imajo pisatelji popolnoma prosto roko, enako tudi glede vsebine v okviru razpisa. Spise presodi in odloči nagrado uredništvo «Lovca», ki ima pravico, da prisodi nagrado za slučaj pomanjkanja primernih tekmovalnih spisov tudi kakemu, v letošnjem «Lovcu» že priobčenem spisu.

Dijaški koledar Jugoslovanske Matice. Začetkom meseca septembra t. l. izda Jugoslovanska Matica dijaški koledar z bogato vsebino. Poleg zanimivih članov bo vseboval tudi vse za dijaške potrebne podatke. Ze danes opozarjamo vse dijaške na ta koledar, posebno pa vse dijaške organizacije. Naj ne bo zavednega dijača, ki bi bil brez dijaškega koledarja Jugoslovanske Matice!

Sokolski vestnik

Školjeloški «Sokol» priredi dne 21. avgusta t. l. svojo običajno letno javno telovadbo. Sodelujejo vojaška godba dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina, Bratska društva naj vpoštevajo ta dan pri event. svojih prireditvah. «Sokol» v Cerknici priredi dne 10. julija 1921. ob 5. uri popoldne na vrtu g. Maksimilijana Kopitarja javno telovadbo z veliko vrtno veselico. Nastopi deški in obrtni naraščaj, članice in člani s prostimi vajami in na orodju. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Vstopnina k javni telovadbi in veselici za osebo tri dinarje. Telovadno društvo «Sokol» v Notranjih gorah priredi v nedeljo dne 10. julija javno telovadbo in vrtno veselico. Prijatelji sokolstva, udeležite se naše prireditve v častnem številu, da s tem dokažemo, da nas družji vzvišena bratska vez Sokolstva. Vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 14.25 se vstavi v Notranjih gorah tik veselicega prostora. Povratek iz Notranjih gor ob 21.30. Spored prvega bohinskega sokolskega dneva, ki se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo dne 10. julija t. l., obsega: ob 8.45 uri sprejem in pozdrav gostov na koldvornu ter skupni odhod do telovadnice; ob 10. uri skušnja prostih vaj za popoldanski nastop; ob 12. uri kosilo po odkazanih blistrskih gostinjah; ob 13.30 uri sprevid Sokolstva izpred telovadnice skozi vas na telovadišče v gaju «Danica»; ob 15. uri javna telovadba, obsega: joča proste vaje ženskega in moškega sokolskega naraščaja, nmste vaje obrtnega

Sport in turistika

Francosko nogometno moštvo so le včeraj popoldne vračalo preko Ljubljane v Pariz. Na ljubljanskem koldvornu se je poslovilo od njih zastopstvo ljubljanske Sportne Zveze. Francozi so zatrijevali, da so očarani nad gostoljubnostjo, s katero so bili povsod sprejeti med svojo turnejo po Jugoslaviji. Obžalovali so, da se vsled pitega časa niso mogli odzvati množičnim povablom na izlete in tekme, ki so jim dohajale od raznih strani. Za prihodnje leto so povabili v imenu francoske nogometne federacije na tekmo v Pariz jugoslovansko reprezentanco. Izrazilo so nado, da bodo med udeležniki tudi člani slovenske reprezentance, s katero so igrali v Ljubljani. Svoj uspeh v Zagrebu pripisujejo deloma slabemu igrišču, deloma «trdi» igri Zagrebčanov. Kot najlepšo točko v svojem potovanju označujejo izlet na Bled.

Ilirija : Sparta. V četrtek dne 7. julija se vrši v Ljubljani na prostoru Ilirije ob pol 19. uri prijateljska tekma med obema kluboma. Ilirija postavi svojo kompletno rezervo, katere je danes sigurno na II. mestu v Ljubljani. Prvo moštvo Sparte smo videli pri prvenstvenih tekmah v kar najboljši formi ter je pričakovati, da bo to najzanimivejša domača tekma.

Laško atletični mling priredi dne 10. t. m. poslovni odbor nogometnega podsaveza v Celju na prostoru Atletikov. Sodeloval bodo vsi klubi celjskega okrožja. Vmes se bo vršila tudi propagandna štafeta tekma, ki se prične ob 11. uri dopoldne.

Jugoslovanski kolesarski podsavez se je osnoval v petek dne 1. julija za sportno okrožje Ljubljana ter mu je izbran predsednikom g. major Jaklič, tajnikom g. J. Gorec, odbornikom g. Gorjanc in Ogrin Ljubljana, Kramer Celje, Riel Novo mesto, Mežnarč Jesenice, Toporič Sočani, Kovarčič Ormož, eno mesto se prihrani za Maribor. Podsavez priredi v letošnji sezoni motorno hitrostno dirko za gorsko prvenstvo. Vse dopise je naslavljati na podsavez, Narodni dom. Vsi klubi naj priljajo svoj pristop podsavezu. Enako naj se obrnejo na podsavez vsi oni, ki žele osnovati kolesarski odsek v kakem kraju.

Velika cestna kolesarska dirka Ljubljana-Maribor, ki se vrši v nedeljo dne 10. t. m. obeta biti zelo zanimiva. Prijavljeno so številni hrvaški, mariborski, celjski in ljubljanski dirkači, tako da bo to prva dirka letošnje sezone, na kateri bodo zastopani poleg Ljubljane tudi ostali dirkači Slovenije. Prijave sprejema do petka dne 8. t. m. zvečer g. Fr. Ogrin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14. Razpisanih je v laški skupini šest nagrad, v težki tri, v skupini seniorjev ena, vrhu tega še časovne kolajne in specialno darilo. V Mariboru bo na cilju promenadni koncert. — Dirkače je pričakovati na Vransko okrog 8. ure, v Celju okrog 9. ure, v Konjicah okrog 10. ure. V Mariboru pred 11. uro. Vsi mariborski dirkači in mariborski sportniki se vabijo na sestanek, ki se vrši v mariborskem Narodnem domu po dirki v svrhu ustanovitve kolesarskega društva, oziroma oživitve obstoječega.

To in ono

Velika nagrada za uhane. V Badenu je izgubila znana ruska operna pevka Kolčevskaja par briljantnih uhanov velike vrednosti. Vrh tega so bili ti uhanj njeno zadnje premoženje. Zato je razpisala nagrado 150.000 mark onemu, ki bi jih našel. To znači, da uhanov gotovo ne bo nikdar več videla, in sicer že zaradi velike nagrade. Doba poštenjakovičev je žalibog minila.

Usodni znak častne legije. Po ulicah Florence je šetal francoski konzul z rdečim trakom častne legije. Kar ga ustavi četa fašistov, ki je mislila, da nosi znak njim sovražene socialistične stranke in ga dejanski napade. Konzul je torej postal žrtev odlikovanja. Sedaj mu preostaja samo to, da diplomatskim putem izleži dobljene batine.

Bela vrana. Amerikane James Garland spada gotovo med najbolj originalne ljudi. Njegove originalnosti najbrže ne bo nikdo posnemal. Mister Garland se je namreč odpovedal nasledstvu 100.000 dolarjev, katere mu je zapustil oče, in sicer z motivacijo, da jih ni zaslužil. Delati hoče še naprej kot farmer. Nekemu novinarju, ki ga je intervjuval, je izjavil, da hoče biti človek, ki producira, ne pa človek, ki živi. Vsekakor bela vrana v sedanjih dobi.

Deveto in deseto poglavje kazenskega zakonika za kraljevino Srbijo. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga, 69 strani. Cena 12 kron, po pošti eno krono več. Deveto in deseto poglavje srbskega kazenskega zakonika, ki je bilo z ukazom razširjeno na vsa država kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, je sedaj izšlo v posebni knjižici, opremljeno s primerjalno razpredelnico tozadevnih avstrijskega in nemškega kazenskega zakona. — Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Josipina Turnograjska.

Njeno življenje in delo

V Mariborski tiskarni je izšla prva slovenska knjiga, ki prinaša izbrane spise naše prve pisateljice Josipine Turnograjske. Uvod je napisal dr. Iv. Lah. «Mariborsko žensko društvo» pa je posvetilo knjigo «našim ženam in dekletom, ki so podpisovale našo deklaracijo in vztrajale v boju za Jugoslavijo».

Napis «Slovenska ženska knjižnica» nam kaže, da je to I. zvezek nekeke zbirke, ki je namenjena našemu žensstvu. V tem oziru moramo to knjižnico še posebno toplo pozdraviti. Posebno naše žensstvo bo s tako zbirko dobilo primerne dušne hrane.

Kakor smo se informirali, namerava «Mariborska tiskarna» v tej zbirki izdati spise slovenskih, jugoslovanskih, čeških, poljskih, ruskih in drugih svetovnih pisateljic. Tako zbirka bo torej razširila duševno obzorje našega žensstva. Daues moramo reči, da naše žensstvo niti slovenskih pisateljic ne pozna. Tudi hrvaške in srbske pisateljice so pri nas malo znane, dasi imamo na elovstvenem polju že nekaj slavnihih imen. Isto velja o drugih slovanskih

in svetovnih pisateljicah. «Mariborska tiskarna» bo torej našemu žensstvu in naši prosveti zelo ustregla, če bo to zbirko nadaljevala.

Zbrani spisi Josipine Turnograjske tvorijo za to zbirko primeren začetek. Priznati moramo, da je bilo ime te nadarjene slovenske žene in navdušene Slovanke pri nas skoraj pozabljeno, kar nam gotovo ni bilo v čast. Ime Josipine Turnograjske bi moralo biti vsaki Slovenki dobro znano, saj je bila s svojim življenjem in delom pravi vzor Slovenke. Upajmo, da bo ravno ta knjiga, ki prvič podaja v celoti nje delo, med našim žensstvom obdela njen spomin in da bo ostalo njeno ime med nami in med vsem jugoslov. svetom spoštovano, kakor zasluži.

Iskreno narodno in slovansko čustvo je vodilo to pisateljico pri njenem delu, pri nji vidimo ideje, ki so se uresničile šele v današnji dobi in mnogo njenih nazorov je postalo last vsakega našega žensstva.

Umrla je mlada, imela je komaj 21. let. Pisala je od svojega 17. leta. Ko je leta 1854. umrla, je vabudila njena smrt obče sožalje. Takrat se je marsikaj obetalo, kar se pozneje ni izpolnilo. Njeni spisi prihajajo šele s to knjižnico med nas; doslej so bili raz-

treseni po raznih starih časopisih. Ko čitamo te drobne povestice, nam nehotе prihaja na misel, kaj bi bila ta nadarjena žena še darovala našemu tedaj mlademu narodu. Zal nam je, da ni izvršila svojega dela, kajti iz poročila vidimo, da je imela še velike načrte.

Enako je škoda, da niso bila izdana ona dela, ki jih je zapustila v rokopisu. Te stvari so se izgubile. Uvod nam pojasnjuje naše politične in družabne razmere tedanje dobe: iz njega vidimo tudi delo slovenskega žensstva v prvih letih narodne svobode po l. 1848. V tem oziru imamo pred seboj zanimivo kulturno-zgodovinsko študijo, ki posebno kaže duševni razvoj našega žensstva. Iz nje se razvidi zanimiva osebnost naše prve pisateljice.

Knjigo krasi tri slike. S tem bo ostala podoba Josipine Turnograjske Slovankam živo pred očmi. Tekst v povesticah je prilagoden naši dobi in se lepo čita.

Želimo, da bi to knjigo imela vsaka Slovenka in da bi iz nje naša doba spoznala sanje in boje naše preteklosti.

VSJ NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

* **Izpremembe v državni službi.** Vlada Kancelist Anton Kosi pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti je prestopil v službovanja pokrajinske vlade za Dalmacijo v Splitu. — Višje deželno sodišče v Ljubljani je pravnega praktika dr. Josipa Godniča imenovalo za avskultanta. — Pisarniški oficijal Frano Dretnik v Doberlvasi je odslovljen iz službe naše države.

* **Železnice v Sloveniji** dobro posluhuje in je naval potnikov velik. Zdi se pa, da direktorji v Zagrebu kakor tudi nekateri gg. v ministruju ta promet ni posebno na srečo. Omrežje zagrebske direktorije je precej veliko in se da komaj obvladati. Železniški uradniki, ki so se preselili iz Ljubljane v Zagreb, imajo neprestane težave radi doklad, ki naj jim omogočijo ločeno življenje. G. Jelič, ki je žal še vedno pomočnik ministra zaobara, precej sistematično nasprotuje našemu uradništvu in Ljubljani. Ukinil je tukajšnji nadzorstveni urad za privatne železnice in prenesel nadzorstvo nad juž. želez. v Zagreb. Tam ni niti stanovitve in drugih prostorov za uradnike. Ker se nahaja obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani, bi bilo naravno, da bi se nadzorstvo naselilo v Ljubljani. Zagrebska direktorija misli očividno, da železnice v Sloveniji niso tako njene kakor one na Hrvaškem. Ona plačuje »Trboveljski premogokopni družbi« račune za hrvaške proge, za slovenske ostaja dolžna, tako da je nevarnost, da se vsak čas promet ustavi. Človek res ne razume, čemu ta odpornost, ki zelo spominja na plemensko otročarje. Tudi odklopke gradbenega oddelka v Zagrebu je prenapljen korak brez praktične vrednosti. G. Jelič in Franič očividno ne obvladujeta situacije, pri tem pa zanemarljiva Slovenijo. Tega ne bomo več trpeli.

* **Zaprisega celjskega župana dr. Hrašovca** se bo vršila na prvi seji novega občinskega sveta v soboto, dne 9. julija. Po seji priredi meščanstvo prvemu narodnemu županu bakljado in obhod po mestu.

* **Celjsko dijaštvo za slovensko bogalstvo.** Velika večina tukajšnjega »rodnejskega dijaštva« je podpisala in odposlala na pristojno mesto izjavo, v kateri zahteva, da se morajo vse doseganje verske vaje, namenjene rodnejskemu dijaštvu, vršiti s slovenskim obrednim jezikom.

* **Občinski odbor v Vodicah** je imel, kakor se nam poroča, koncem minulega meseca svojo prvo sejo. Klerikale so nameravali seveda tudi pri nas priti na dan s svojo avtonomistično izjavo. Ker pa so uvideli že vnaprej, da bi pogoreli, predloga niso stavili na dnevi red. pač pa so dajali med sejo doletno že tiskano izjavo v podpis posebnimkom in so nabrali od 23 navzočih odbornikov celih sedem podpisov. V »Slovenec« od 1. julija t. l. pa bomo v poročilu »64 občin za avtonomijo« tudi ime Vodice pri Kazniku. Klerikale so se torej na vsem lepem zlagali. Bog zna, koliko od ostalih avtonomističnih izjav, objavljenih v »Slovenec« in njegovem bratcu »Avtonomist«, je nastalo na enak način. Menimo, da bi bila dolžnost oblasti, da vodiški in druge podobne slučaje preiščejo in preprečijo v bodoče tako mistificiranje javnosti.

* **Poštni ravnatelj v Sarajevu** suspendiran. Iz Sarajeva brzojavljajo, da je tamkajšnji poštni ravnatelj Dekanić suspendiran ter proti njemu uvedena disciplinarna preiskava. Govorijo se, da se je preiskava uvedla zaradi nekorektnih manipulacij s poštami znankami. Z vodstvom poštne direktorije je začelo poverjen višji poštni svetnik Josifović. Preiskavo vodi inšpektor Popović.

* **Rok za opejlo zapade** koncem tega meseca. Kakor pa se sliši, prihajajo iz Primorja zopet begunski vlaki in je pričakovati v bližnji bodočnosti dohoda mnogih rodbin, katerim Italija neče priznati državljanstva potom opejle. Ali ne bi bilo zato umestno, da se podaljša opejlski rok, kakor je to svoječasno storila tudi Italija?

* **Anekdoteska proslava v Postojni** se je izvršila v nedeljo nad vse klavirno. Domačega občinstva ni bilo, iz Trsta so prišli fanišati, ki so kričali in proslavljali Mosconija. Za Slovence je moral govoriti župan Dovgan, njegov slovenski govor so morali prevajati na italijansko. Sklenili so, da imenujejo postojnski trg »Trg 3. julija«. Naši ljudje so bili mirni in so pustili Italijane, da proslavljajo anekdote.

* **Občinske volitve v občini celjska okolica**, proti katerim je bil vložen prijav, je vlada potrdila in se bo v kratkem vršila volitev župana.

* **Strokovno šolstvo.** Ob koncu šolskega leta je mnogo staršev v neopriliči zaradi svojih otrok. Pri nas so znane samo gimnazije, vse tisti v nje. Marsikateremu ne gre latinščina, še manj pa grščina, s težavo se pravi od razreda do razreda, da končno doseže kakšno uradniško službo, v kateri ne more ne živeti, ne umreti. Naša industrija se razvija, a nima strokovno izsojanih domačih delavcev. Sprejema tuji mora tujce kot predelavce, ki zahtevajo in dobivajo ministrske plače, v zahvalo pa zabavljajo čez našo državo in hupajo našo delavstvo. Zato moramo vsaj pozornost posvetiti strokovnim šolam. Imamo tehniško-srednjo

šolo v Ljubljani, rudarsko šolo v Celju, vinorejsko šolo v Mariboru in še več drugih strokovnih šol, ki pa so našemu občinstvu malo znane. Vodstva vseh teh šol naj objavijo sprejemne pogoje in očitajo bodočnost, ki je odprta absolventom teh šol, da bodo stariši znali izbrati šole za svoje otroke.

* **Iz Rogaške Slatine.** Novica o tako podlem napadu na prestolonaslednika regenta je med tukajšnjimi gosti vzbudila nepopisno razburjenje. Na Vidov dan so v zdraviliškem domu zbrani gostje iz vse Jugoslavije odposlali brzojavko na prestolonaslednika regenta, v kateri so mu izrazili svojo zadoščenje nad sprejetjem ustave. Ni se še poleglo to veselje, ko nas je bliskoma zadela vest o zlobumu naklepu zoper prestolonaslednika, ki se pa po previdnosti božji ni posrečil. V zahvalo za rešitev drugocenega življenja se je na splošno željo celebrirala zahvalna sv. maša v zdraviliški kapelici sv. Ane, katero so se udeležili gostje v velikem številu, na čelu jim gosp. podban dr. Bošnjak s tukaj bivaječimi gg. častniki. — Dne 30. junija je postal s svojim posetom Rogaško Slatino odlični francoski prijatelj grof Begouen s svojim sinom. Spremljali so ga poverjenik za uk in bogočastje g. dvorni svetnik Skaberne, g. minister dr. Zolger in gg. okrajna glavarja iz Maribora in Ptuja, Grof Begouen se je zelo zanimal za našo zdraviliško upravo. Ogledal si je vsa kopališča, naličevalo, izvirke vrelcev itd. in se ponovno zelo pohvalno izrekel o stanju kopaliških naprav. Pri večerji je v izrazitih besedah slavil krasoto Jugoslavije in videlo se je, da mu te besede narekuje njegova ljubezen do našega naroda. Pozno zvečer se je odpeljala odlična družba proti Mariboru. — Pri tej priliki bodi omenjeno, da so vesti o pretrpanih cenah v našem zdravilišču, ki so v skladu s cenami v Ljubljani in Zagrebu neosnovane in namenoma razširjene. Rogaška Slatina ima ravno to prednost pred marsikaterim drugim zdraviliščem, da vsak gost lahko živi svojim gmošnim razmeram primerno in je od njega samega odvisno, koliko hoče za svoje življenjske potrebe izdati. Sežija se je pričela v polnem obsegu in nam obeta mnogo gostov. Treba je torej da si vsak, kdor hoče posetiti naše zdravilišče pravočasno zagotovi stanovanje. To v pojasnilo.

* **Inženjerska podoficirska šola v Zagrebu.** Meseca septembra 1921. bo sprejeto 150 mladenčev v starosti od 17. do 21. leta v inženjersko podoficirsko šolo v Zagrebu. Več je razvidno iz razglašila, ki je na ogled v mestnem vojaškem uradu in na deski mestnega magistrata ljubljanskega.

* **Kaj je s kongresom invalidnih organizacij Jugoslavije?** Od dveh ustanovnih članov invalidske organizacije za Slovenijo smo dobili javno vprašanje na obstoječe organizacije vojnih invalidov 1.) zakaj se ni vršil nameravani kongres vojnih invalidov meseca junija v Beogradu, in 2.) kdo preprečuje nujno potrebno udeležanje teh organizacij? Kakor so poročali listi, bo prišlo invalidski vprašanje med prvimi na dnevi red zakonodajnega odbora. Zato je nujno potrebno, da se invalidi zganemo in enotno organiziramo, ker je takrat smemo upati na ugodno rešitev našega življenjskega problema.

* **Vpeljava izletniškega vlaka na progi Celje-Velenje.** Od 10. julija dalje bo vozil na progi Celje-Velenje od nedeljah in praznikov izletniški vlak, z odhodom iz Celja ob 4. uri 07 min. in prihodom v Velenje ob 5. uri 50 min. Ta vlak ima v Velenju priložek na mešan vlak proti Slovenjgradcu.

* **Razpust društva.** Deželna vlada za Slovenijo je društvo »Deutsches Studentenheim Gottsche« iz državnih interesov razpustila.

* **Razpisana služba.** Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo upravitelja obče javne bolnice v Brežicah v 9. činovnem razredu. Pogoji: večletna praksa v upravnih službah javne bolnice, hiralnice ali sličnih zdravstvenih zavodov. Prošnje je vložiti do 15. julija.

* **Na občnem zboru Narodne godbe v Celju** je bil izvoljen za predsednika učitelj Ciril Pregelj, znan velezaleten glasbenik. Pričakovati je, da dobi Celje v kratkem svojo narodno godbo.

* **České obec v Ljubljani** porajda več stredno dne 6. t. m. v 8. hod. večer v Narodni dom č. 6. skenon shuzi. Na programu referat o čehu v Oseku.

* **Bohiemski večer** priredbe udeleženci kongresa gledaliških igralcev v Ljubljani danes zvečer v hotelu »Tivoli«. Nastopili bodo naši najboljši komiki in drugi igralci, med njimi Grund, Grünhut, Velič in Bealce iz Zagreba, ga. Arzenović iz Beograda, G. Zeleznik in gđ. Mezgečeva iz Maribora. Baletne točke izvajajo pod vodstvom g. Vlčka gđ. Svobodova, Chladkova, Wiskova in Vavpotičeva. To bo zadnja umetniška prireditev o priliki kongresa. — Vstop prost.

* **Umor.** Franca Kunčič mlajšega iz Lese, sta v nedeljo ponoči dva neznana zločince zavratno napadla in ga pobila s kolo na tla, tako da je obležal na mestu mrtve.

* **Tatvine v Mariboru.** Neznani tatovi so večeraj vdrl v trgovino Pichler in ukradli iz blagajne 5000 K denarja. — V Kranju Grajski na Pobreški cesti so zlikovci odnesli več telečjih, ovčjih in kozjih koz.

* **Šolski uspehi na ljubljanski realci.** V pravkar minatem šolskem letu je na ljubljanski realci v 18 razredih bilo 720 dijakov, od katerih je dovršilo z uspehom 472 dijakov, t. l. 70 odstotkov. To znači precej dober uspel. 101 dijak ima ponavljalni izpit. Ta številka je precej visoka; treba je pa opozoriti, da je red »obče sposoben« odpadel, t. l. dijaki, ki so doslej z enim nezadostnim redom izdelali, sedaj nimajo več te ugodnosti, marveč so dobili ponavljalni izpit. Padlo je 110 dijakov, t. l. 15 odstotkov skupnega števila.

* **Stabi učni uspehi v srednjih šolah.** Ministrstvo prosvete zbira podatke o učnih uspehih na srednjih šolah naše države. Uspehi so skoraj povsod nepopolni. Ministrstvo bo sklicalo posebno anketo pedagogov, ki bodo razpravljali o vprašanju, kako odpraviti temu nedostatk.

* **Lepo Vidovalsko proslavo** so v priporili dijak Tehniške srednje šole dne 28. t. m. v Sokolskem domu na Viču. Na vsopredru so se vrstile pevске točke in deklaracije. Spoznali smo pri tej priliki, kako je naša mladina, ki poseša Tehnično srednjo šolo prožeta s krepkim narodnim čustvovanjem. Duša vse prireditve je bil, kakor pri vseh nastopih srednjih tehničarjev, profesor Volavšek, kateri je posebno v svojem jednatem govoru o zgodovini in pomenu Vidovalskega dne budil v poslušalcih navdušenje za veliko novo domovino. Dokler bo vladal nad našo omladino tak duh, se nam ni treba bati ničesar. Žalibog gmošni uspehi — čisti dobiček je bil namenjen dijaškim podpornemu društvu Tehnične srednje šole — ni dosegel od daleč moralnega uspeha.

* **Zaključek šolskega leta na celjskih osnovnih in srednjih šolah.** Na državni realni gimnaziji je bilo koncem šolskega leta 336 dijakov in dijakin. Z odličnim uspehom je dovršilo šolo 33 dijakov, ne-sposobnih pa je 64, to je 19 odstotkov. V razmerju s prvim polletjem so uspehi v drugem polletju mnogo ugodnejši, zlasti v višjih razredih, dočim je v prvih dveh nižjih razredih od 163 učencev 41 ne-sposobnih. Matura se je pričela v ponedeljek pod predsedstvom predsednika višjega šolskega sveta, dr. Bevka. Rezultati so jako ugodni; do sedaj je že sedem odličnjakov, padel pa še ni nihče. Matura bo končana jutri. — Na dekliški meščanski šoli je bilo ob zaključku leta 85 učenk, od teh osem od sto ne-sposobnih za višji razred. Poleg treh osnovnih razredov je imel zavod še eno slovensko sporednico in nemško v drugem in tretjem razredu. V prihodnjem šolskem letu ostane nemška sporednica samo še v tretjem razredu, nakar se izpremeni popolnoma v slovenski zavod. — V okoliški deški osnovni šoli je bilo 423 učencev, od teh 45 iz drugih občin, dočim je bilo iz okolice v mestnih šolah nad 150 učencev. V višjih razredih je 80 odstotkov sposobnih.

* **Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** se prične šolsko leto 1921/22 dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima med drugim namen, da izobražuje kmetijske sluho, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, na lastnem kmetijskem gospodarstvu. Kolikove prošnje (kolek 26 kron) za sprejem je poslal ravnateljstvo državne vinarske in sadarske šole v Mariboru do dne 31. julija t. l.; prošnje se morajo priložiti: kristal list, domovnica, odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, spričevalo o pravdnosti pri ohih prošnicah, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjava staršev, odnosno varuha, s katero se ti zavzujejo, plačevati stroške šolanja, končno obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da ho njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem domu, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpora iz javnih sredstev. Za sprejem je potrebna starost namani dovršeni 16 let ter z dobrim uspehom dovršena najmanj ljudska šola. Sprejme se tudi nekaj ekstermistov (iz-ven zavoda stanujočih učencev). Oskrb-ovalna znaša do prednika mesečno 125 dinarjev in se ima vplačevati vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Učenci iz drugih pokrajin izven Slovenije imajo plačati solmino letnih 125 dinarjev vnaprej. Sinovom uobnožni posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice državnega prostega mesta. V tem slučaju je treba predpreiti prošno z uradno potrjenim uobnožnim spričevalom. Vsa podrobnostja pojasnila daje ravnateljstvo državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Obrambni vestnik

* **Za Jugoslovansko Matico.** Povodom smrti soproge gospoda Milosa Stiblerja, inšpektorja v ministruju poloprivrede, so njegovi slovenski tovariši v Beogradu namesto venca na krsto darovali Jugoslovanski Matici znesek 150 dinarjev. Znesek smo izročili svojemu namenu Darovalcem iskrena zahvala!

* **Jugoslovanska Matica in Ciril-Metodova podružnica na Brdu pri Lukovici** prirediti v nedeljo dne 10. julija narodno veselico pri Kotniku na Prevoljah. Začetek ob 3. uri popoldne. Na vzopredru je peaje, godba, ples, srečolov, šaljiva pošta i. dr. V paviljonih izvrstno vino, pivu in razne jestvine. Vstopnina 6 kron.

POSLOVNO POROČILO JUŽNE ŽELEZNICE

Južna železnica je priobčilo to leto svoje poslovno poročilo za glavno skupščino, ki se vrši jutri, dne 1. t. m. na Dunaju.

Najprej govori poročilo o dogovoru, ki se je sklenil glede finančnih določ »provizoričnega režima«, da se zagaruje nadaljni obstoj železniškega podjetja do končne ureditve. Predvsem govori o kreditu italijanskih anuitet.

Razum finančnih določ vsebuje »provizorični režim« določe administrativnega značaja. Za trajanje režima dobi vlado teritorialno udeleženi držav, kakor tudi »Assicurazioni nazionali«, kot zastopnik glavne skupine prioritarnih, v upravnem svetu posebno zastopstvo. Avstrijsko bosta zastopala dva člana.

Računi za leto 1919. in 1920. se niso zaključili. Poroča se nadalje, da je za jugoslovanske proge Južne železnice potreben kapital krit iz blaginjskih dohodkov. Nasprotno pa je morala Južna železnica za svoj madžarski del vzeti leta 1920. od madžarske države predjudne v skupnem znesku 60 milijonov madžarskih kron. Do konca meseca maja 1921. je dolg v madžarski narastel na 208 milijonov madžarskih kron. Se slabše se je obnesla avstrijska proga Južne železnice. Avstrijska vlada je morala v letu 1920. za vzdrževanje obrata dovoliti predjudne v skupnem znesku 434 milijonov avstrijskih kron. S tem je dolg Južne železnice v Avstriji do konca leta 1920. narastel na 518 milijonov. Do konca meseca maja 1921. pa je zrastel dolg na 1,6 milijarde avstrijskih kron. Navzlic državnim predjudnim se je nahajala avstrijska blaginjska Južne železnice v veliki stiski. Plačati ni mogla državnega davka in posameznih večjih računov liferantov. Dne 15. decembra 1920. so se tvor-ne tarife v Avstriji povišale za 50 odstotkov la 15. februarja ponovno za 50 odstotkov.

Glede pogajanj, ki so se vršila koncem meseca marca t. l. o italijanskih anuitetah, se poroča, da stoji italijanska vlada na stališču, da je upravičena z anuitetnimi obveznostmi, v kolikor to zastavljeno pravno ne famčijo za terjatve obligacionarjev, aliranih, asociiranih in nevtralnih držav, postopati po členu 249. senzermske pogodbe, t. l. da jih namerava zadržati in likvidirati, dočim bi bila avstrijska država dolžna, da Južno železnico odškoduje. Južna železnica se s tem naziranjem ne strinja in izjavlja, da ne priznava diferencijalnega postopanja z imejtelji obligacij po državni pripadnosti.

* **Obitniki v Slovensko Bistrico!** Ponovno opozarjamo, da se vrši v nedeljo 10. t. m. v Slovenski Bistrici obitni shod. V soboto, 9. t. m. se vrši obitni zbor za vse Matjarske prekmurske in slovenske koroške obrtne zdruge. Posetnikom je dovoljen 50 % popust na vseh progah drž. in juž. žel., ako se izkazejo z izkaznicami Občeslovenskega obrtnega društva v Celju.

* **Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki** dne 4. t. m.: Sombori: V okolici Kule in Črvenke je bila toča, ki je posevke zelo poškodovala. V prometu zastoj, ker so slabi dovozi. Nova pšenica se ponuja po 900—950 K; koruza 440—450, ječmen 450—500 K. — Vinkovci: Na večeršnjem sejnu je bilo mnogo koruze, ki so jo nakupovali domači privatni konzumenti. Trgovci niso nakupovali. Cene med 450—460 K. Pšenice in ječmena ni bilo. Vreče deževno.

* **Statistika naše industrije.** Na inforjativno ministruva trgovine in industrije se bo v najkrajšem času seetala anketa komisija, v kateri bodo zastopana ministruva za starbo, promet, poljedelstvo in vode ter trgovino in industrijo. Ta komisija bo imela nalog, da uredi statistične podatke o naši industriji.

* **Nova trgovinska agencija SHS** se je osnovala v Monakovem (München). Za šola je imenovala Branko Pečanec.

* **Razstava sadja v Beogradu.** Srpsko poljoprivredno društvo se je odločilo, prirediti v svojem domu vsako leto razstavo sadja vseh vrst iz Srbije. Razstava prične, ko dozori prvo sadje, in konča, ko dosepe najkasnejše sadje. Razstavljalci najboljega sadja bodo dobivali razne nagrade.

* **Carinski dohodki** v mesecu marcu t. l. so znašali 93.33.089.09 din. v srebru.

* **Podružnica zagrebske Centralne banke** se otvarja s 1. avgustom v Karlovcu.

* **Kriza v italijanski čevljarški in strojarski industriji** ni manjša nego v drugih industrijskih panogah Italije. Mnogo čevljarških tvornic je popolnoma zaprtih, v drugih pa so obrati omejeni. Popolnoma nezaposlenih je v čevljarški stroki okrog 50 % delavcev. V strojarski industriji so razmere enake.

* **Tvornica za dušik d. d. Ruše** izplača za lamsko leto 30 K dividende na delnico.

* **Razpis dobave materiala za vezanje tobaka.** Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. julija t. l. ofertno licitacijo za nabavo materiala za vezanje tobaka. Podrobnosti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

* **Število bankovcev** nemške državne banke v prometu je bilo v tretjem tednu junija 71.986.713.000 mark. Kovinska podlaga je znašala 1.102.163.000 mark.

* **Prest uvoz žita** v Češkoslovaško. Češkoslovaška vlada je izdala naredbo, po kateri je uvoz poljskih pridelkov, v sirovev ali predelanem stanju, skor tudi

krmo prost, toda pod pogoji, da se bo do uvoznika držal odročje, ki jih soustvarja teža vlada.

* **Madžarska zunanja trgovina.** Po kazni madžarskega centralno-statističnega urada znaša lamskega leta uvoz v Madžarsko 5,4 milijonov stotov, a izvoz 5,2 milijonov stotov. Največ trgovinskega prometa je bilo s Češkoslovaško, Avstrijo in Nemčijo.

* **Padanje grške dehtine.** Radi nesrejenih razmer v Grčiji se je kriza gospodarskega položaja poostila, dramma pada v vrednosti neprestano. Te dni je veljal n. pr. angleški funt okoli 80 drahem; čeprav se je dobil prekrajševim povratkom za 30 drahem.

* **Cene novi pšenice v Chicagu** vselaj ugodnih poročil o novi žetvi polaganu padajo. Kupčijski sklopov je zelo malo, ker čakajo nakupovalci na ugodnejšo ponudbo.

* **Nemčija kupuje žito v Romuniji.** Angleški listi javljajo iz Bukarešte, da je Nemčija nakupila v Romuniji velike množice žita.

* **Trgovina Zedinjenih držav z Rusijo.** Po uradnih poročilih je odplul januarja povprečno vsak teden po eden ameriški parnik z raznim blagom v ruska pristanišča. Premog, usnjati izdelki, moka in sanitarno potrebščine so bili glavni predmeti, ki so jih izvažale Zedinjene države v Rusijo. Meseca maja je bila dirigirana velika množica moka v Petrograd.

* **Francoška jeklarčna industrija.** Jeklarčna Haute-Fourneaux de la Chiere v Longwyju je zopet započela z delom, ki je že nekaj časa počivala. V okraju Longwy obratujejo sedaj 3 jeklarne, dočim jeklarne v Micheville in v Aciéries de Longwy, ki so nedavno ustavile delo, se ne obratujejo.

* **Povišanje cen svilaških fabrikatov v Nemčiji.** Nemski prodajni urad svilašnih proizvodov je povišal s t. m. prodajne temeljne cene za 40 na 75 mark pri 100 kg.

* **Znižanje cen železa v Angliji.** Iz Birminghama se poroča, da se je cena železa v palicah ponovno znižala za 6 funtov sterlingov na 16 funtov sterlingov pri toni. Ta cena je za 5 1/2 funta višja, nego cena belgijskemu železu.

* **Preveč bombaža** na svetu. Newyorskli poljedelski urad ceni tačasno svetovne bombažne zaloge na 10.547.983 bal. Letošnja z bombažem posajena površina v Ameriki se je valed starih zalog zmanjšala za okoli 25% in se ta bombaž ne bo šel lahko v promet, kakor menijo strokovnjaki. Zato se namerava podati v Evropo posebna komisija, ki bo preučila razmere in skušala rešiti vprašanje, kako bi se dale ogromne zaloge bombaža spraviti v promet.

* **Novi prekop med Atlantskim in Tihim morjem.** Ameriški vojni minister Baker je izjavil, da se bo moral izkopati med Atlantskim in Tihim oceanom nov prekop, ki bo razbremeni panamski prekop. Pravi, da panamski prekop čez kakih 10—15 let ne bo več zadostoval povečanemu prometu. Zato da naj se pravočasno pripravi nova moreka zveza preko Nicaragua.

* **Dotok zlata v New York.** Tekom predzadnjega tedna je dospelo v New York iz Pariza za 1 1/2 milijona in iz Avstralije za 4 1/2 milijonov dolarjev zlata.

Borza 5. julija

Zagreb, Beviz: Berlin 206.50 — 207.25, Milan izplačilo 783 — 791, ček 790 — 792, London izplačilo 564, ček 566, Newyork kabel 150 — 150.50, ček 148 — 148.75, Praga 204.25 — 204.50, Svica 2530, Dunaj 21.25 — 21.55, Paris 1200 — 1204, Budimpešta 56.75 — 57, Valute: dolar 146 — 146.25, avstrijske krome 22.50 — 23.50, češke krome 206 — 207, franki 1170 — 1185, napoleoni 493 — 497, marke 222 — 227, lire 726 — 730.

Beograd: Matute: dolar 36.70 — 37, franki 299 — 301, lire 180 — 182, leji 56.75 — 57.25, levi 38 — 38.50, marke 52.50 — 53.50, napoleoni 122.50 — 123, Devize: London 140.50 — 141.25, Paris 302 — 302.50, Zeneva 625 — 637.50, Praga 50.70 — 50.85, Dunaj 5.22 — 5.25, Berlin 51.20 — 51.30, Solun 190 — 195, Milan 184 — 185.

Dunaj: Zagreb 466.6, Berlin 965 — 970, Budimpešta 268 — 271, Bukarešta 1028.55 — 1068.55, London 2640 — 2660, Milan 3485 — 3505, Newyork 7.117.15, Paris 5655 — 5695, Praga 9.06 — 9.56, Solija 685 — 695, Zdrich 11.900 — 11.950.

Zürich: Berlin 8.05, Newyork 5.92, London 22.15, Paris 45.60, Milan 29.60, Praga 8.10, Budimpešta 7.70, Zagreb 3.85, Bukarešta 9. —, Varkava 0.30, Dunaj 1. —.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Stanje	Temperatura v m	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo
5. julij	7.	7.85	8	11.8	brez vetra	megla
	14.	7.34	3	23.7	sr. jgaap.	delobl.
	21.	7.36	4	18.0	brez vetra	

Srednja večerajšja temperatura 18.5, normalna 19.4. Vremenska napoved: lepo, vroče vreme. Solnce vzhaja ob 4.12, zahaja ob 19.56.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij »Jutra«

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Poslovenil F. J. o.

«Vi se gotovo čudite, kje sem došel to pooblastilo. Take stvari, gospod Isaacs se vedno najdejo in navade kakor je treba. Najbolje je, ako si zna v takih slučajih človek pomagati sam. Torej cerber je odprl vrata. Pokazal sem mu Lavertisse in rekel z glasom, ki je bil popolnoma podoben glasu gospoda Hornsteina: kot vidiš, sem si premislil. Moram se pogovoriti s tem gospodom nekaj važnega. Gotovo sem pozabil svoje ključke na pisalni mizi. Za eno uro si prost in lahko greš!»

Cerber se ni niti zahvalil, temveč je odšel molče. Jaz in Lavertisse sva pa hitela v Hornsteinovo stanovanje.

Lavertisse je bil spravljen takoj nad blagajno, jaz sem pa stal pri vratih na straži. Pozabil sem vam omeniti, da je gospod Lavertisse v odpiranju najkompliciranejših ključavnic nedosegljiv strokovnjak. Gospod Lupin, policijski šef v Parizu, — toda to ne spada k stvari! Torej v 25 minutah je Lavertisse odprl Hornsteinovo blagajno in izvlekel vse skrivne predale in dvojna dna, nakar sem jaz začel s preiskavanjem. Zagotavljam vas, da je bil uspeh mojega preiskavanja še precej presenetljiv. Prvo kar sem dočkal, je to, da Hornstein sploh ni Hornstein.»

«Kaj vendar govorite, gospod profesor? Verujte, tudi jaz sem ves čas slutil, da to ne more biti njegovo pravo ime. Kako se vendar imenuje?»

«Semjon Markovič, to je njegovo pravo ime. Kar sem mogel dalje dočkal, je bilo to, da sem zvedel, da

ima ta človek filialo svojega ne posebnega lepega podjetja tudi v Parizu. Potem sem našel vaša pisma, ki so bila povezana z rožnatim in svetlo-modrim svilenim trakom. Mislim, da je to naredil sam gospod Hornstein, ker gospodični Beil ne bi pripisoval tako slabega okusa. Stikal sem še nadalje po blagajni in dobil celo kopo dokazov, da je Hornstein pravi Semjon Markovič, da je njegova kupčija precej obsežna in da ima tu v Londonu in tudi v Parizu precej veliko prakso. V Parizu ima tudi neko odušeno izposojevalnico denarja, ki mu nosi prav lepe dohodke. Ne morete si misliti, kak dokument sem našel iz te pariške filijale skrit v Hornsteinovi blagajni. Prav res, gospod Isaacs, moram vam priznati, da je Hornstein izvanreden strokovnjak v svoji stroki. Kaj bi naprimer rekli vi na to, ako bi vam namignil, da se nahajajo med njegovimi klienti celo vladajoči knezi?»

Z debelimi očmi je gledal Isaacs Filipa Collina, ki se je začel na ves glas smejati.

«Ne, ne, tega vam za zdaj še ne povem. To je sedaj še moja tajnost. Toda kar sem našel na koncu svojega preiskovanja, vam lahko povem. Takoj sem opazil, da je notranji obseg Hornsteinove blagajne v primeri z zunanji precej manjši. Da bi bil gotov v ti svoji domeni, je Lavertisse dobro pretipal notranje stene in mi takoj povedal, da je bila moja domneva popolnoma točna. Našla sva v notranji steni skrivni predal, ki ga je Lavertisse — verujte mi gospod Isaacs, Lavertisse je zlata duša in zato svoje delo zasluži najmanj 1000 funtov, katere mu tudi izplačam, — torej Lavertisse je v 10 minutah odprl ta predal in kar sva našla tu skritega,

je naša oba presenetilo. Dognata sva namreč čisto jasno kot beli dan, da je Hornstein — Markovič, poleg vseh svojih kupčij in podjetij tudi špijon.»

«Vraga, vraga,» je klical gospod Isaacs, in gledal Collina, kakor gleda otrok svojo babico, ki mu pripoveduje lepe bajke.

«Kar govorim, je čista resnica. Del dokumentov je bil šifriran, drugi del pa pisan v pravilni angleščini. Dognal sem v največji naglici, da se bavi Hornstein-Markovič že od leta 1905 sem s špijonažo in da posveča posebno pozornost mornariškemu vprašanju. Spravil sem vaša pisma, oni pariški dokument in par spisov, ki so bili očigledni dokaz njegove špijonaže, vse druge sem iz blagajne pometal v kamin in jih zažgal. Napisal sem hitro še kratko pismo s podpisom Karla Fergusona in v tem pismu sem opozoril gospoda Hornsteina-Markoviča, kaka usoda čaka v Angliji špijone; svetoval sem mu prav prijateljsko, da naj brez obotavljanja zapusti takoj Angleško in to z ekspresom, ki gre ob 12. uri ponoči iz Charing Crossa. Pismo sem zapечатil, napisal naslov na gospoda Hornstein-Markoviča in ga položil na njegovo pisalno mizo. Nato sva z Lavertissom zaklenila blagajno in odšla. Ura je bila pet proč.»

Z Lavertissom sva čakala na oglu ulice skoro do šestih; ob šestih pa sva videla drveti Hornsteina in cerbera po ulici in to s tako divjimi izrazi na obrazu, kot da hočeta ubiti prvega človeka, ki ga srečata. Tekla sta takoj v svojo hišo, kjer sta ostala kakih dvajset minut, ko sta pa stopila na ulico, bila sta prepadena in blede. Videla sva, kako je gospod Hornstein-Markovič spraveval neke-

ga konstablerja, ta je izvlekel iz žepa vojni red in mu dajal potrebna pojasnila. Bil sem prepričan, da se je gospod Markovič informiral, kedaj odhajajo vlaki proti kontinentu. Gospod Hornstein-Markovič in njegov spremljevalec sta stopila nato v fiaker in se odpeljala. Jaz nisem niti sumnil o popolnem uspehu svojega pisma, toda da se prepričam popolnoma točno, sem odšel v svoji sedalnici obleki na kolodvor. Tu sem videl gospoda Semjona Markoviča, ki je nervozno čakal in vsakih pet minut spraševal kolodvorske uslužbenke, ali ima mogoče nočni ekspres kako zamudo. Zadovoljen sem opazoval vse to in ko sem videl, da se je gospod Markovič odpeljal, odšel sem domov in se vlegel spat. Samo to obžalujem, da nisem mogel videti obraza gospoda Hornstein-Markoviča, ko je odprl svojo blagajno. Torej ta stvar je končana, gospod Isaacs. Vi imate svoja pisma, jaz pa pričakujem z veseljem, da mi izročite oni mali ček. Na donosilca, ako smem prositi.»

Gospod Isaacs, ki je poslušal z odprtimi ustni Filipovo pripovedovanje, je molče potegnil iz žepa knjižico s čeki, napisal nakazilo in ga molče izročil Filipu. Collin je hitro prebral nakazilo in se poklonil.

«Deset tisoč funtov, gospod Isaacs, vi ste res velik kavalir. S tem svojim dejanjem napravili ste mi poklon, ki mi ga že dolgo ni nikdo napravil.»

«Vi ste velik človek, gospod profesor,» je rekel Isaacs, «jaz sem sicer človek brez posebnih predsodkov, toda odkrito vam povem: da ste se posvetili kaki drugi stroki, postali bi še magnat.»

Filip ga je prekinil in odgovoril:

«Tous les genres sont bons, hors le genre ennuyeux... hotel bi govoriti z vami nekaj drugega, gospod Isaacs.»

Gospod Isaacs je molče primaknil svoj naslonjač bliže k gospodu Collinu in poslušal. Dasiravno ni imel nikdar mnogo časa, je vendar hotel govoriti s Collinom in mu ni bilo žal časa, ki je bil za njega tako dragocen.

«Ali ste že odgovorili na ono pismo, gospod Isaacs, ki ste mi ga zadnjič pokazali? Na ono pismo iz Minorke...?»

«Minorka? Da, da, radi oljčnih nasadov. Seveda, odgovoril sem.»

«In odklonili ponudbo?»

«Seveda.»

«Da, da, nič zato. Kako ste mi že rekli: s tako kupčijo nočete škodovati dobremu glasu svojega podjetja; zato se niste hoteli spustiti v njo.»

«To je bil prvi razlog. Vrhu tega mi je pa stvar malo sumljiva in ne vem, če bi bila kupčija res tako varna. Številke iz državnega urada velike vojvodine Minorke so lahko malo pretirane. Tudi take skušnje sem že imel. Mogoče ja pa, da so te številke popolnoma točne in da kupčija ne bi bila nevarna. Ta in ona odušena firma dela z Minorco izvrstne kupčije, nekatere celo s 30 in 40%. Toda ravno zaradi tega se ne morem spuščati v tako kupčijo. Ljudje tu pri nas so v teh ozirih jako nežnočutni. Danes si nikdo ne upa posoditi denarja Portugalski, kaj šele Kitajski. Človek mojega položaja se mora ozirati ravno toliko na javno mnenje, kot na procento. Taka-le kupčija z Minorke bi mi pokvarila ves ugled.»

(Dalja.)

Priporočamo domače trgovce:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izjava poljube. Vsaka objava 4 K.
Skladnja: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Urarska popravilna delavnica Ivan Soliškar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujem točno in solidno.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	
Derenda Fran, konfekcija, manufakturna na debelo, najnižje cene, Emonška cesta 8.	Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	
Izidor Paljavec, prodaja drv in oglja, Slomškova ulica 21. 11	Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	

Svarilo.

Podpisani pozivljem vse pomane mi obrekovalce, naj odnehajo s tem poslom napram moji osebi, ker sem v nasprotnem slučaju primoran, da sodnijsko postopam proti njim in da njihova imena naznamim javnosti ter jih imenujem „lažnike“.

V Ljubljani, dne 4. julija 1921.

1076 **Vekoslav Gilha.**

Reform-steklenice

za vkuhanje sadja in povrtnin iz čistega stekla po 1/2 in 1/4 litra ter prave gumi-obročke

1077 ima v zalogi trdka 3-1

Lovro Petrovar,
Ivanjkovi.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadrage:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2-80 K več.

A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2-— več.

Shakespeare-Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 2-80 več.

Ilka Wachtsetova, Pravljice. Z večbarnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 2-— več.

Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3.—4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 3-40 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Uradnika

popolnoma večšega vseh bančnih poslov in sposobnega za namestnika ravnatelja, išče velebanka v Ljubljani.

Ponudbe z označbo zahtev na upravnishstvo „Jutra“.

1078 3-1

Furnir (žagan).

Tovarna furnirja, žaga in trgovina s lesom, Področje, p. Domžale. 768 20-17

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-35

Obvestilo.

Obveščava canj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi ševili v zalogi. Turistovski ševili domačega izdelka. 634 26

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Prot. dobri nojemnini se išče čista meblirana soba z električno razsvetljavo 1073 2 za takoj ali 20. julij.

Nemeblirano sobo

v mestu išče mlad trgovec. Naslov pové uprava „Jutra“. 1062 3-2

Na novejšo sredstvo za vzgojo las je „LASOL“

ki je najboljšo sredstvo za umivanje las, vporabljivo za dame, gospode in otroke.

Zahtevajte ga po vseh lekarnah, drogerijah in brivnicah!

Dobiva se samo na debelo pri: I. jugoslovanskem laboratoriju 1057 „LASOL“ 3-2 Ljubljana, Rimska cesta 21.

Cement Apno, prima Premog

najboljše vrste v Sloveniji dobavlja vsako množino

„AVA“, Laško

1051 3-2

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin.

100 30

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Ustanovljeno 1866

Prvovrstna pnevmatika

Dunlop - Reithoffer - Hutschinson priporoč. 1075 10-1

Puch - kolesa

Ign. Yok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Pozor!

Raznovrstne stole, politirane, vrtno zaklopne stole, vrtno mize, hrastove in bukovne desice ima vedno v zalogi

Ciril Primožič, mizarstvo in parkete
LJUBLJANA, Trnovski pristan 4. 1034 5-4

Trgovci! Obrtniki! Pozor!

Vašed preselitve v lastno hišo na Dunajsko cesto št. 11, prodaja od danes

Zalta & Žilič

svojo veliko zalogo raznovrstne železnine po jako znižanih cenah. 1049 3-2

Ne zamudite prilike!

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani

651 **trdka J. DOLENC** 28

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 3

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige:

D. Fajgel: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poštnina K 2-80.

A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poštnina 2 K.

Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.

Dostojevskij-Levstik: Beel. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8-— več, vez. K 30-— več.

Goncourt-Pastuskin: Dekle Elina. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2-— več, vez. K 2-50 več.

Cervantes-Boril: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2-— več, vez. K 2-50 več.

Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2-— več, vez. K 2-50 več.

Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poštnina 2 K.

Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2-— več, vez. K 2-51 več.

Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26-—, po pošti broš. 3-40 več, vez. K 4-— več.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v več.

Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6. 66 61